

การบอกรับฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการสืบค้น
(Reference Database) ประจำปี 2562
เหตุผลความจำเป็นในการปรับรูปแบบการบอกรับสมาชิก
ฐานข้อมูล ScienceDirect

ที่มาโครงการ

- พ.ศ. 2540 ได้มีการพัฒนาโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา (UniNet) โดยได้ประกาศจัดตั้งสำนักงานบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2540
- พ.ศ. 2543 ได้มีการเสนอแผนแม่บทโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) เพื่อพัฒนาระบบห้องสมุดให้เป็นระบบอัตโนมัติ พร้อมสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัย เพื่อให้การบริการสารสนเทศมีความครบถ้วน รวดเร็ว และเกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนแม่บทเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย 2543

ตามมติคณะรัฐมนตรี

โครงการพัฒนาเครือข่าย
ห้องสมุดในประเทศไทย
มีกิจกรรมที่ดำเนินการ
ร่วมกัน 3 กิจกรรมใหญ่

การสร้างฐานข้อมูลสหบรรณานุกรม
(Union Catalog)

การสร้างฐานข้อมูลจัดเก็บเอกสารในรูปแบบ
อิเล็กทรอนิกส์ (Thai Digital Collection)

การบริการฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการใช้
ทรัพยากรร่วมกัน (Reference Database)

ขยายโครงการเพื่อรองรับภารกิจตามแผนแม่บท

2551

Software Automated Library

Develop by

-ALIST@PSU

-WULib@WU

-Somsook@KMUTT

2557

iThesis

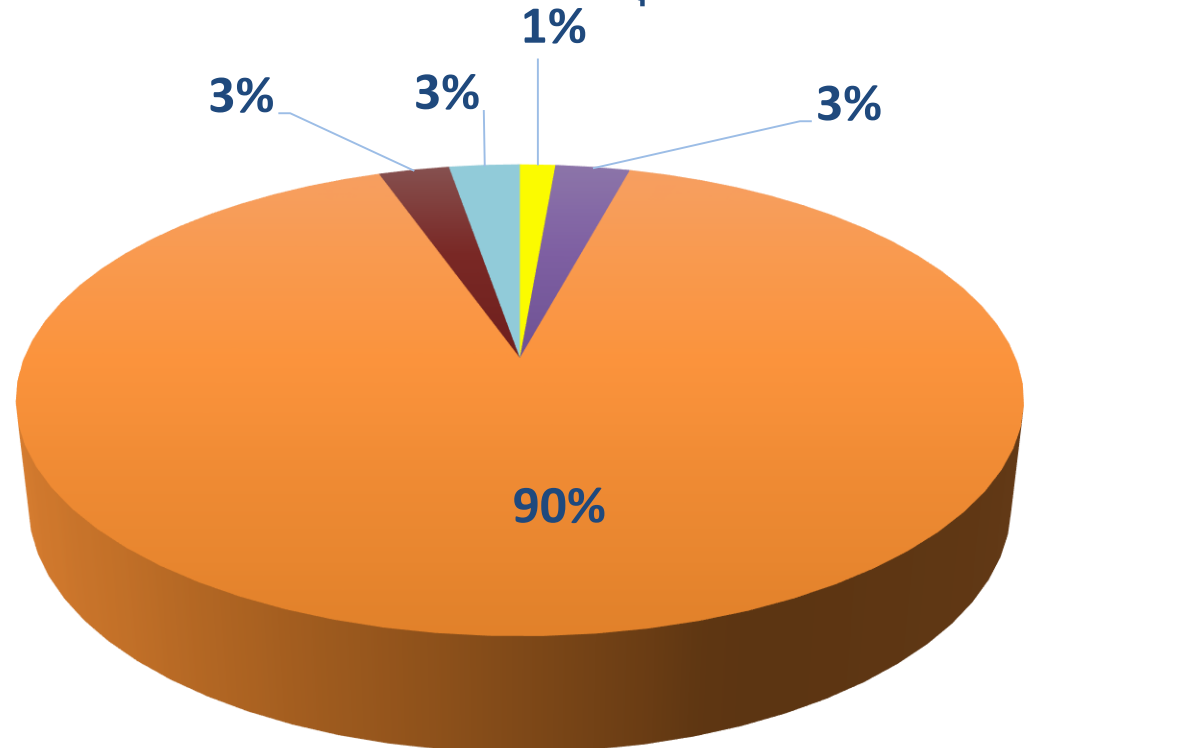
Develop by

Chulalongkorn
University

ภาพรวมงบประมาณโครงการ ThaiLIS 2562

ร้อยละกรอบงบประมาณ

โครงการพัฒนาเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS)

Union Catalog

Thai Digital Collection

Reference Database

Software Autolib

iThesis

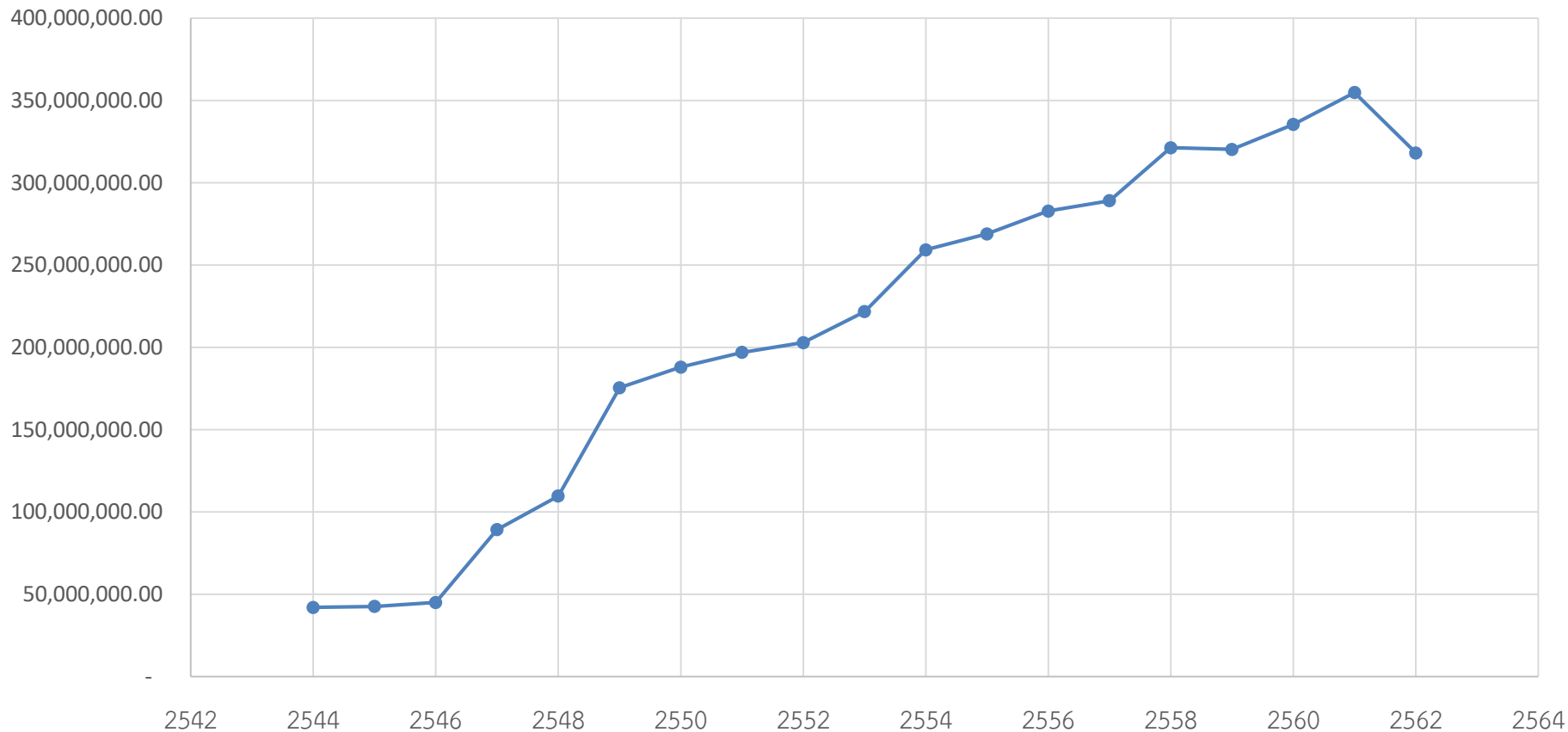
จุดเริ่มต้นโครงการ Reference Database

สกอ. เริ่มบอกรับสมาชิกฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น ตั้งแต่ปี 2544 ถึงปัจจุบัน โดยมีช่วงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างงบประมาณครั้งใหญ่ ในปี 2549 ซึ่งมีการขยายสมาชิกให้ครอบคลุมมหาวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏ 41 แห่ง และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง และสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน รวมหน่วยงานภายใต้สังกัด/กำกับ จำนวน 77 แห่ง

แนวโน้มงบประมาณการบอกรับสมาชิกฐานข้อมูลฯ

จำนวนเงิน(บาท)

ปัญหาและอุปสรรค

- งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่สอดคล้องกับราคา และความต้องการใช้งาน
- ฐานข้อมูลมีการปรับเพิ่มราคาเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3-18 ต่อปี
- สกอ.ต้องรับผิดชอบจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่ม (ร้อยละ 7) สำหรับฐานข้อมูล ซึ่งมีผู้ให้บริการฐานข้อมูลที่จัดตั้งอยู่ในต่างประเทศ
- ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทในแต่ละปี
- ปัญหาการกำหนดเงื่อนไขการคงรับตัวเล่มวารสาร ScienceDirect (Holding) ตามเงื่อนไข Elsevier ซึ่งมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง 23 แห่ง มีงบประมาณไม่เพียงพอ

จุดเริ่มต้นการบอกรับฐานข้อมูล ScienceDirect แบบมีเงื่อนไขการคลังวารสาร Holding

- มหาวิทยาลัย/สถาบัน 23 แห่งของรัฐ ได้มีการบอกรับสมาชิกฐานข้อมูล ScienceDirect ตามชื่อวารสารที่แต่ละแห่งต้องการ และใช้งานของตนแห่งเดียว
- ต่อมามีมหาวิทยาลัย/สถาบัน 4 แห่ง (ประมาณปี 2542) ได้รวมตัวกันโดยได้พิจารณาโมเดลของ Elsevier ในการให้บริการในรูปแบบออนไลน์และสืบค้นข้ามสถาบัน (Cross Search) รวม 4 แห่งประมาณ 250 ชื่อ ได้แก่

1) มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 142 ชื่อ

2) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 41 ชื่อ

3) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 31 ชื่อ

4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี จำนวน 36 ชื่อ

ส่งผลให้มหาวิทยาลัย/สถาบันทั้ง 4 แห่ง สามารถใช้งานวารสารของกันและกันได้ โดยที่แต่ละแห่งจ่ายเงินเฉพาะส่วนของตนเอง

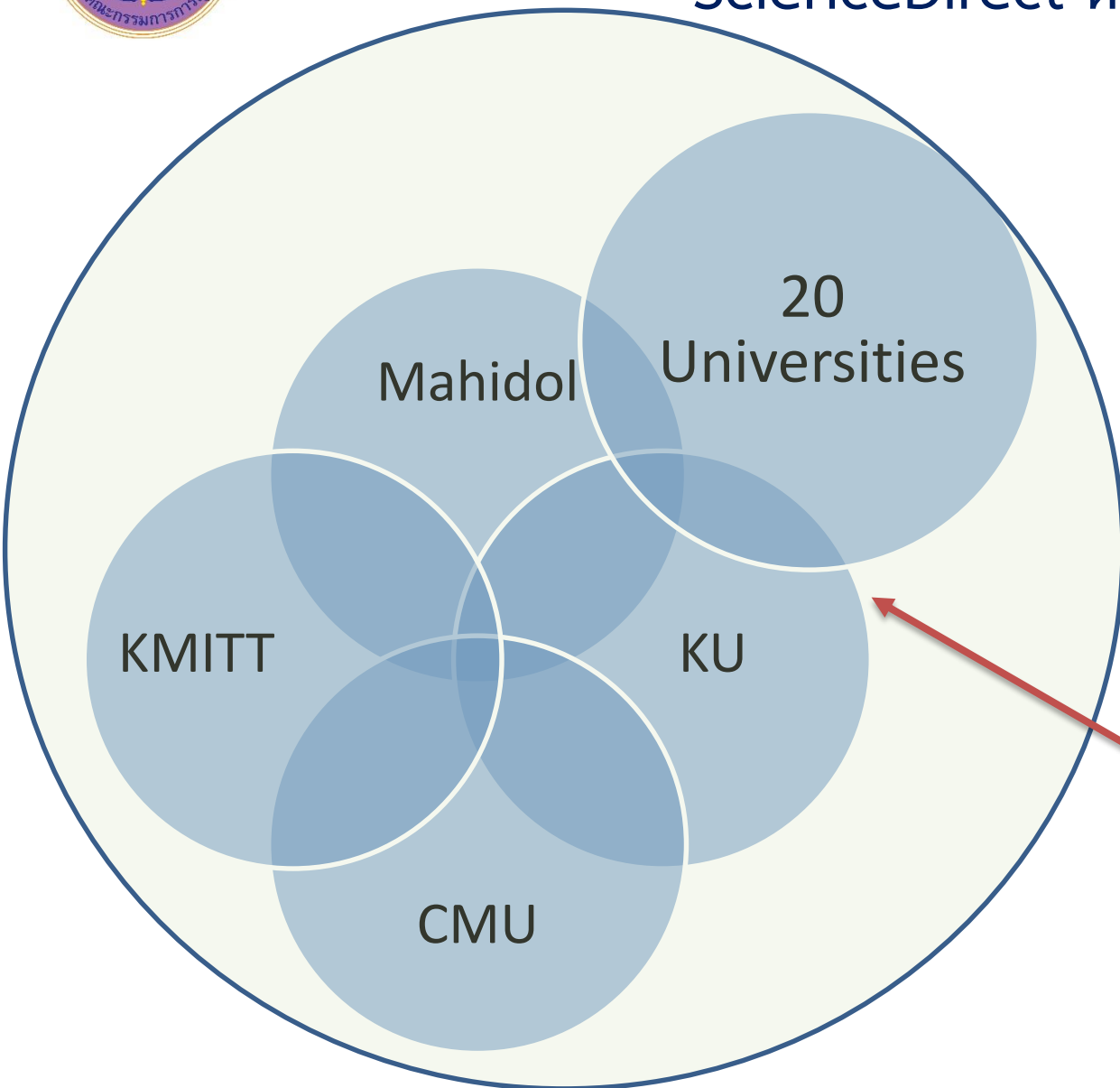

จุดเริ่มต้นการบอกรับฐานข้อมูล ScienceDirect แบบมีเงื่อนไขการคงวารสาร Holding (ต่อ)

- ต่อมามหาวิทยาลัยอื่นๆ นอกเหนือจาก 4 แห่งข้างต้นเห็นว่ามีประโยชน์จึงขอเข้าร่วมโครงการด้วย แต่ทางสำนักพิมพ์ Elsevier เห็นว่าการ cross search จำนวนมาก อาจกระทบกับการจัดหาฐานข้อมูลดังกล่าว จึงเสนอ Model ค่าบอกรับสมาชิกออนไลน์ โดยกำหนดรูปแบบดังนี้
 - มหาวิทยาลัย/สถาบันที่เข้าร่วมโครงการ ที่เคยบอกรับสมาชิกวารสารของ ScienceDirect อยู่แล้ว ต้องคงบอกรับวารสาร (Holding) ดังกล่าวไว้เฉพาะส่วนที่ตนเองเคยจัดซื้อ
 - มีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมส่วนของการจ่ายค่าธรรมเนียมวารสาร (content Free) และ Platform ระบบสืบค้น และค่าธรรมเนียมสมาชิกตามจำนวนมหาวิทยาลัยที่ต้องการใช้งาน

สกอ. จึงได้เริ่มสนับสนุนบอกรับ ScienceDirect ตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา

สกอ. รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

1. ค่า Platform ระบบสืบค้น
2. ค่า content วารสารส่วนที่
ไม่มีใครรับผิดชอบ Holding
3. ค่าบริการตามจำนวน
มหาวิทยาลัย (License)

ปัญหารูปแบบการบอกรับ Elsevier Model ในส่วนที่มหาวิทยาลัยได้รับผลกระทบ

1. ในระยะแรกมีความคุ้มค่า แต่เนื่องจากรูปแบบของ Elsevier ที่มีอัตราเพิ่มทุกปีๆ ละ 6% จากจุดเริ่มต้นปี 2546 ถึง 2561 มีระยะเวลารวม 15 ปี ซึ่งทำให้ราคาค่าวารสารดีดตัวมากกว่า 100% ทำให้มหาวิทยาลัย/สถาบัน ไม่มีงบประมาณที่จะคงรับวารสารตามเงื่อนไขอีกต่อไป
2. รูปแบบการคงรับวารสาร แต่เดิมกำหนดให้คงรับวารสารที่เคยบอกรับ ต่อมาวารสารบางส่วนมีการย้ายออกจากฐาน SC ทำให้การคงรับวารสารแบบเดิมไม่ได้ผล Elsevier จึงได้กำหนดรูปแบบโดยคิดตาม commitment value โดยให้มหาวิทยาลัยสามารถเปลี่ยนชื่อวารสารได้ตามความต้องการ ซึ่งปัญหาที่พบคือราคาวารสารชื่อใหม่กับ value เดิมไม่สอดคล้องกัน ทำให้มีส่วนต่างของราคาเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และระยะหลังมีปัญหาหนี้ค้าง ซึ่งไม่สมเหตุสมผล

ปัญหารูปแบบการบอกรับ Elsevier Model ในส่วนที่มหาวิทยาลัยได้รับผลกระทบ (ต่อ)

3. ความไม่จริงใจของสำนักพิมพ์ เนื่องจากการจัดซื้อหลายครั้งอาจทำโดยคณะ/หรือส่วนวิจัย หรือห้องสมุด ซึ่งบ่อยครั้งที่ข้อมูลไม่ถูกสื่อสารระหว่างกัน ในบางมหาวิทยาลัยมีการซื้อซ้ำซ้อนในขณะที่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้มีสิทธิใช้งานเป็นชุด IP Address เดียวกัน โดยที่ผู้ขายไม่แจ้งให้ผู้ซื้อทราบ ทำให้มีภาระค่าใช้จ่ายซ้ำซ้อน
4. ด้วยเทคโนโลยีปัจจุบันที่สื่อการศึกษาอยู่ในรูปอิเล็กทรอนิกส์ ส่งผลให้การผลิตวารสารฉบับพิมพ์ลดลง หรือวารสารบางชื่อไม่ทำฉบับพิมพ์แล้ว แต่รูปแบบการคงรับวารสารยังคงมีอยู่ ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดซื้อจัดหา และไม่มีเหตุผลสมควรในการชี้แจงต่อการใช้งบประมาณ

แนวทางแก้ไขปัญหา

- สกอ. ได้แต่งตั้งคณะทำงานศึกษารูปแบบการบอกรับสมาชิกฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการสืบค้น ซึ่งเป็นกลุ่มห้องสมุด เพื่อศึกษาทิศทางการใช้งานฐานข้อมูลที่สอดคล้องกับงบประมาณ
- เสนอแนวทางการบอกรับฐานข้อมูลที่ประสบปัญหาด้านงบประมาณสูงสุด ได้แก่ ฐานข้อมูล ScienceDirect โดยครั้งแรกเสนอทางเลือก
 - ขอรับเงินสมทบจากมหาวิทยาลัย/สถาบัน
 - ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบอกรับในรูปแบบใหม่

ข้อจำกัดในการดำเนินการ

- การขอรับเงินสมทบมีข้อติดขัดในด้านระเบียบ อีกทั้งการสมทบต้องเกิดขึ้นก่อนการบอกรับสมาชิก ซึ่งมหาวิทยาลัยหลายแห่งอาจมีข้อติดขัดด้านระเบียบงบประมาณและแนวทางปฏิบัติ (ทำให้ชะลอการดำเนินการ)
- การปรับเปลี่ยนรูปแบบการบอกรับ จากแบบเดิม เป็นแบบ subject Collection เป็นการเปลี่ยนแปลงขนาดข้อมูลและบริการที่นักวิจัยเคยใช้อย่างเสรี ซึ่งห้องสมุดไม่สามารถตัดสินใจได้เอง เพราะกระทบต่อการบริหารงานหลายด้านของมหาวิทยาลัย/สถาบัน

การแก้ไขปัญหา

สกอ. จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการใช้งานและเจรจาต่อรองราคา การบอกรับสมาชิกฐานข้อมูล ScienceDirect โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1. ศาสตราจารย์ นายแพทย์บรรจง มไหสวริยะ (รักษาการอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล) ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ปานใจ ธารทัศนวงศ์ (ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) รองประธานกรรมการ
3. รองศาสตราจารย์สุรินทร์ คำฝอย (รองอธิการบดีฝ่ายแผนงาน สจล.) กรรมการ
4. รองศาสตราจารย์พีระพงศ์ ทิมสกุล (รองอธิการบดีฝ่ายระบบวิจัยและบัณฑิตศึกษา มอ.) กรรมการ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อดิสร เนาวนนท์ (ประธานสภาคณะผู้บริหารบัณฑิตศึกษาแห่งประเทศไทย) กรรมการ
6. ผู้แทนหน่วยงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค กรรมการ
7. ศาสตราจารย์สุรศักดิ์ วงศ์รัตนชีวิน (ประธานที่ประชุมคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยฯ) กรรมการและเลขานุการ
8. นางรุจเรขา วิทยาวุฑฒิกุล (ผู้อำนวยการหอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล) กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
9. นางสาวปัทมา บุณนาค (สำนักงานบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา) ผู้ช่วยเลขานุการ

หลักเกณฑ์การคัดเลือก

- ที่ประชุมได้มีมติ ใช้หลักเกณฑ์ในการคัดเลือก Subject collections ที่ต้องการ โดยพิจารณาจากสาขาวิชาที่มีสัดส่วนจำนวนผลงานวิจัย (Publications) ที่ดีพิมพ์ในวารสารที่ปรากฏในฐานข้อมูล Scopus ต่อจำนวนครั้งของการ download full-text (Number of Usage) สูงสุด 10 อันดับแรก จากจำนวนทั้งสิ้น 23 สาขาวิชา และเสนอให้ตัวแทนของบริษัท Elsevier ประเมินราคาใหม่ โดยเลือกวารสารในสาขาวิชา
1) Agricultural and Biological Sciences 2) Engineering 3) Social Sciences และ 4) เพิ่มเติมวารสารในจำนวนที่เหมาะสมกับงบประมาณจากสาขา Health Sciences ซึ่งเป็นสาขาที่มีจำนวนผลงานวิจัย (Publications) ต่อจำนวน Usage สูงสุดด้วย ทั้งนี้

ข้อเสนอคณะกรรมการ

- ยกเลิกการบอกรับในรูปแบบเดิม ซึ่งเป็นการบอกรับในรูปภาควิชา ระหว่าง สกอ. และ มหาวิทยาลัยจำนวน 23 แห่ง ที่ต้องจ่าย Commitment value (Freedom collection + Holdings) สิ้นสุดในปี 2018 เปลี่ยนมาเป็นรูปแบบ Subject collections ในปี 2019
- บอกรับฐานข้อมูล ScienceDirect ประจำปี 2019 ประกอบด้วยวารสารสาขาวิชา
 1. Agricultural and Biological Sciences
 2. Engineering
 3. Social Sciences
 4. Immunology and Microbiology
- ช่วงปีของข้อมูล : ค.ศ.2010 - ปัจจุบัน

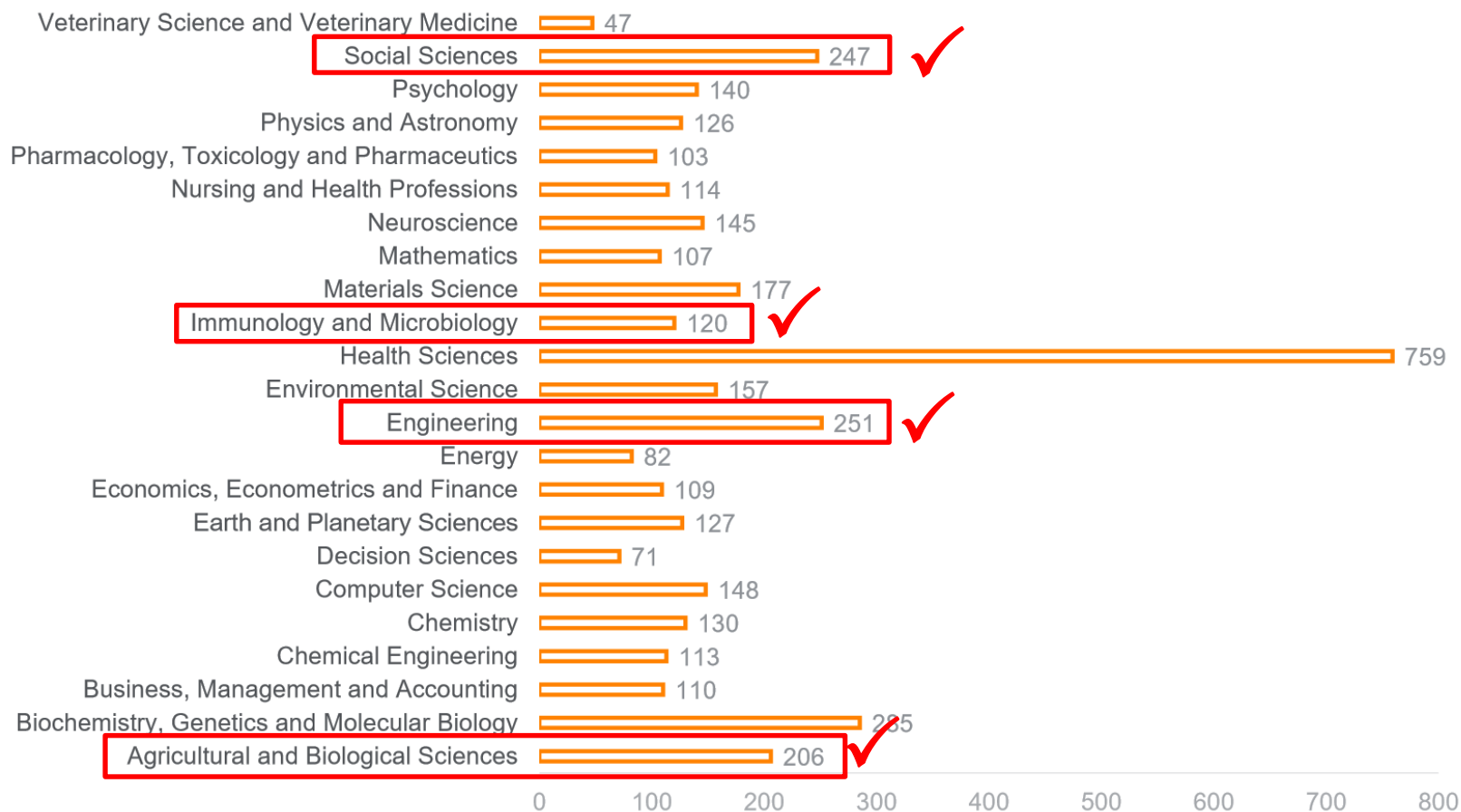

Freedom Collection 23 Subject

ELSEVIER

| 3 | 3

Journal Titles By Subject Areas

แนวทางการจัดหาบริการฐานข้อมูลปี 2562

- พิจารณางบประมาณที่ได้รับจัดสรร ในปีนี้ลดลงกว่าปี 2561 ประมาณ 40 ล้านบาท
- ผลสำรวจความต้องการใช้งานฐานข้อมูลปี 2562 ซึ่งสำรวจไปยังมหาวิทยาลัย/สถาบัน 78 แห่ง
- สถิติการใช้งาน และผลการตีพิมพ์ในภาพรวมมีการเติบโต
- สำรวจราคาจากตัวแทนขาย/สำนักพิมพ์

ผลการสำรวจความต้องการใช้งานฐานข้อมูล ปี 2562

ลำดับ	ชื่อฐานข้อมูล	จำนวนมหาวิทยาลัยที่เลือก
1	ScienceDirect	70
2	Proquest Dissertations & Theses Fulltext	68
3	SpringerLink e-Journal	68
4	Academic Search Complete	63
5	ACM Digital Library	63
6	ABI/Inform	61
7	IEEE/IEE Electronic Library (IEL)	61
8	H.W. Wilson/Wilson Databases	58
9	ACS	55
10	EBSCO Discovery Service (EDS)	53
11	Emerald (92)	53
12	Education Research Complete	48
13	ISI Web of Science	37
14	Scopus	35
15	Computers & Applied Science Complete	28

การบอกรับฐานข้อมูล ประจำปี 2562

ลำดับ	รายชื่อฐานข้อมูลที่บอกรับปี 2562
	ABI/INFORM Complete
1	ACM Digital Library
2	IEEE/IET Electronic Library (IEL)
3	ProQuest Dissertations & Theses Fulltext
4	SpringerLink – Journal
5	Web of Science
6	Emerald Management (EM92)
7	American Chemical Society Journal
8	Academic Search Complete
	H.W. Wilson
9	EBSCO Discovery Service (EDS) Plus Full Text
10	ScienceDirect
11	Computer & Applied Sciences Complete (CASC)

ปี 2562 บอกรับฐานข้อมูล
จำนวน 11 ฐาน โดยตัดบริการ
ฐานข้อมูล จำนวน 2 ฐาน
ได้แก่

1. ABI Inform Complete
2. H.W.Wilson

เพิ่มฐานจำนวน 1 ฐาน ได้แก่

1. Computer & Applied Sciences Complete (CASC)

การเตรียมพร้อมในปี 2019 สำหรับฐานข้อมูล

ScienceDirect

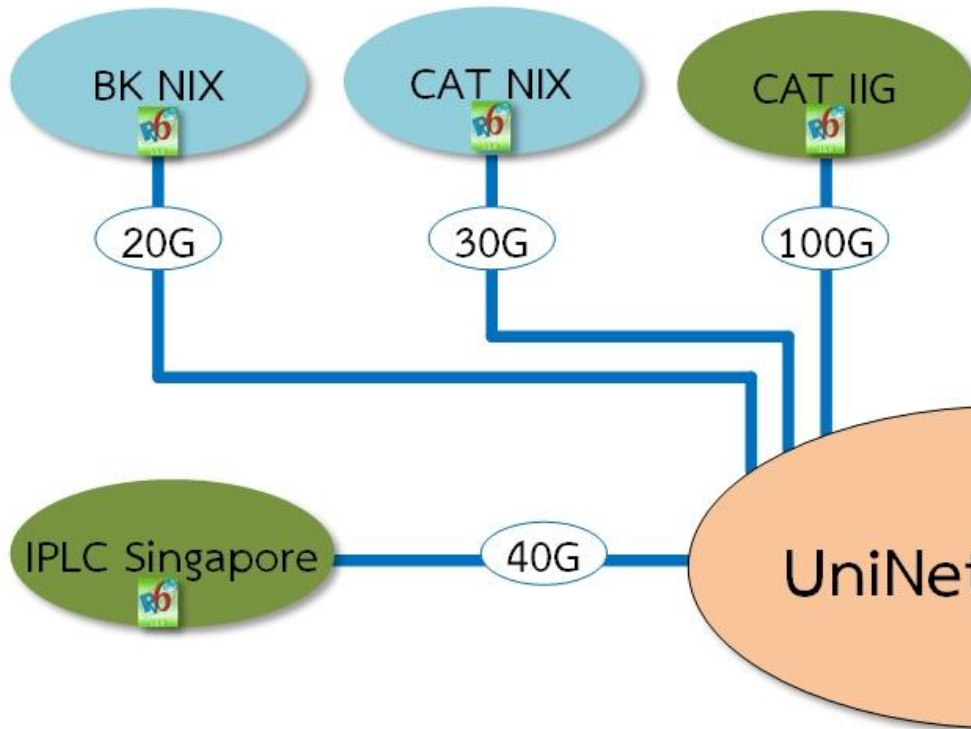
รูปแบบเดิม	รูปแบบใหม่
Freedom Collection (23 Subject collection)	Subject Collection (4 Subject collection)
ช่วงปีของข้อมูล : ค.ศ. 1995 – ปัจจุบัน	ช่วงปีของข้อมูล : ค.ศ.2010 - ปัจจุบัน

เพื่อให้คณาจารย์ นักวิจัย เข้าใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สกอ. ขอความร่วมมือมหาวิทยาลัย/สถาบัน ดังนี้

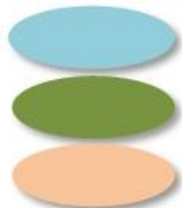
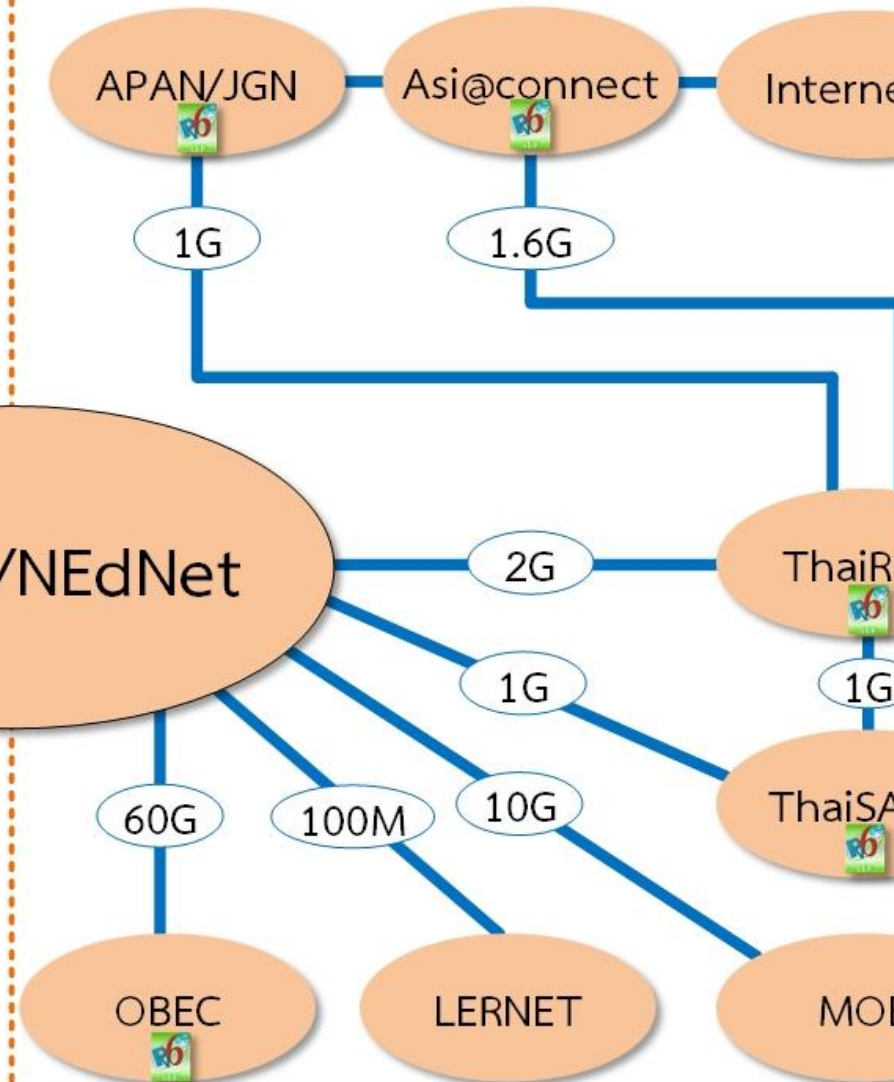
1. ชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ใช้งานภายใน
2. สนับสนุนร่วมมือกันในการให้บริการทรัพยากรร่วมกัน โดยอาศัยกลไกความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการให้บริการ Interlibrary Loan (ILL) และ Document Delivery Service (DDS) โดยเปิดนโยบายเข้าร่วมโครงการเพื่อการยืมคืนร่วมกัน

ทั้งนี้ในปี 2561 และ 2562 สกอ. ได้จัดหาเครื่องมือบริการสืบค้นข้อมูลข้ามสถาบันการศึกษา เพื่อยืม-คืนวารสารและหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดหาร่วมกัน ชื่อ EDS

Peering Internet Map

Research and Education Network

- National Internet Exchanged
- International Internet Gateway
- Research and Education Network

Updated October 2018